

Kommentar. Greta Thunberg har fået vores opmærksomhed. Men hvad er hendes budskab?

Sort eller hvidt

JENS OLAF PEPKE PEDERSEN

Greta Thunbergs klimastrejke er blevet et globalt fænomen. I klimastrejken den 15. marts deltog halvanden million skolebørn i 120 lande, og da Thunberg fredag i sidste uge var til klimastrejke i Berlin, blev hun tiljublest af 20.000 børn og unge.

For nogle uger siden blev Thunberg udnævnt til »Årets kvinde 2019« i Sverige, i lørdags modtog hun en af Tysklands største mediepriser, »Die Goldene Kamera«, og tre medlemmer af det norske Storting har indstillet hende til Nobels Fredspris. I løbet af få måneder har hun holdt taler ved FNs klimatopmøde i Polen, ved det økonomiske topmøde i Davos og for Europaparlamentet. Og den bevægelse, hun har sat i gang, er blevet omfavnet af fremtrædende politikere, forskere og kulturpersonligheder.

For en 16-årig skolepige er det en imponerende karriere i betragtning af, at den begyndte for mindre end otte måneder siden med hendes ensomme klimastrejke foran den svenske Rigsdag.

Man kan diskutere, om successen skyldes, at hun er trådt ind på scenen på det rigtige tidspunkt, eller at hun er omgivet af en dygtig stab, men takket være internettet har hun et stort publikum, og det er svært ikke at glæde sig over det engagement, hun har skabt blandt en stor gruppe unge.

Swedish environmental activist Greta Thunberg, winner of the Special Climate Protection Award reacts at the end of the annual German film and television awards 'Golden Camera' ('Die Goldene Kamera') of German TV magazine 'HoerZu' in Berlin, Germany, March 30, 2019. (Photo by HANNIBAL HANSCHKE / X02197 / AFP)

MEN nu, hvor hun er blevet et ikon, er det på tide også at lytte til, hvad hendes budskab er. En del af budskabet er ikke at tro på politikerne.

Til deltagerne i klimatopmødet sagde hun således, at politikerne har ignoreret børnene i fortiden og vil gøre det igen i fremtiden, og at de ligefrem stjæler børnenes fremtid. For selvom politikerne taler om grøn vækst, gør de det kun, fordi de er bange for at blive upopulære.

I talen indtog Thunberg en yderligtgående venstrefløjsposition: Politikerne ofrer hele vores civilisation for, at et meget lille antal mennesker kan blive ved med at have enorme indtægter, og politikerne ofrer også Jordens biosfære og mange menneskers lidelser for, at rige mennesker kan leve i luksus. Derfor

kan politikerne ifølge Thunberg ikke løse klimaproblemet, for de taler kun om at gå videre med de samme dårlige idéer, som har skabt det nuværende rod.

Når det kommer til løsningerne, er Thunbergs budskab også radikalt: Det eneste fornuftige er at trække i nødbremsen, hvilket vil sige at lade de fossile brændsler blive i jorden her og nu. Politikerne må fokusere på, hvad der skal gøres, i stedet for at fokusere på, hvad der er politisk muligt, og hvis løsningerne ikke kan findes inden for »systemet«, skal vi måske ændre selve systemet. Hendes tale til klimatopmødet sluttede således med en advarsel til politikerne om, at hun var kommet for at fortælle dem, at forandringerne vil komme, uanset om de kan lide det eller ej, for den virkelige magt tilhører folket.

DET er naturligvis rigtigt, at folket har magten i et demokrati, men det er svært at læse Thunberg på anden måde, end at hun ikke har tiltro til, at et demokratisk system kan løse problemerne. Det modsætningsforhold, hun tegner mellem folket og en politisk elite, kan også kun betegnes som populisme. Men om folket er på hendes side, er langt fra sikkert. Hendes bedste allierede i et land som Frankrig er præsident Emmanuel Macron, der med henvisning til klimaet øgede benzinafgifterne, og ikke den folkelige bevægelse i gule veste, som er imod skatterne.

Inden klimatopmødet holdt Thunberg en TED-talk, hvor hun påstod, at vore politiske ledere aldrig har talt om drivhusgasser, og at Vesten aldrig har indført restriktioner på udledningen af drivhusgasser. Man kan diskutere, om Vesten har gjort nok eller det rigtige, men at man aldrig har talt om drivhusgasser eller gjort noget, er åbenlyst forkert. Thunberg forklarede imidlertid flere gange i talen, at i hendes verden er der ingen nuancer eller gråzoner, for hun ser alting som enten sort eller hvidt: Enten gør vi alt for klimaet, eller også gør vi ingenting.

Måske kan man ikke forvente, at en 16-årig har et meget nuanceret syn på verden, det demokratiske system og de politiske realiteter. Men Thunbergs opdeling af verden i enten sort eller hvid har den konsekvens, at hun nok kan skabe opmærksomhed omkring klimaet, men når det kommer til løsningerne, har hun desværre intet at bidrage med.

JENS OLAF PEPKE PEDERSEN Jens Olaf Pepke Pedersen (f. 1958) skriver om naturvidenskab, især om klima, geofysik og rummet. Han er cand.scient, ph.d. i fysik og seniorforsker på Institut for Rumforskning- og teknologi på DTU, hvor han forsker i klimaændringer og arbejder med anvendelse af satellitdata især i Arktis. Han har tidligere arbejdet på Aarhus og Københavns Universiteter, det europæiske forskningscenter CERN i Geneve samt på flere amerikanske universiteter. Han er redaktør af fysik- og astronomitidsskriftet Kvant og har modtaget Det naturvidenskabelige Fakultets formidlingspris på Københavns Universitet. I 2017 vandt han prisen for årets danske forskningsresultat efter en afstemning på videnskab.dk.